

Nytt fra styret

Tiden går fort og siden siste *Nytt fra styret* ble skrevet, har to representanter fra styret deltatt som gjester på SFFL's kongress og årsmøte i Stockholm. Vi har lang tradisjon på å støtte opp om det verdifulle nordiske samarbeidet en slik deltakelse ivaretar. *Lekens kraft og språklig samspel* var årets tema, og den svenske foreningen hadde også i år fått tak i svært gode foredragsholdere. Blant annet var vår egen Bente Hagtvet i sitt ess når hun snakket om *Forebyggende lesning og skrivning i førskoleklassen*.

NLLs årlige Utdanningskonferanse ble avviklet den 25. januar 2013 på Radisson Blu Airport Hotell, Gardermoen. Alle utdanningsinstitusjonene som tilbyr master i logopedi var representert, samt NTNU, som starter tilsvarende utdanning høsten 2013. Til stede var også representant fra Helsedirektoratet/Helfo, fra Kunnskapsdepartementet og fra Norges Forskningsråd/Ekspertgruppen. NLL ledet konferansen med 2 representanter fra styret (leder og styremedlem), samt representant fra fagutvalget.

Institusjonene redegjorde for sine logopedutdanninger. Alle kunne fortelle at de fleste studentene gjennomfører studiet innen normert tid, selv om det fremdeles er store utfordringene med å skaffe praksisplasser. Det ble snakket om at det hadde vært bra med en felles rammeplan som basis for logopedstudiet. I den forbindelse kom det fram at det kan søkes om fagmidler til samarbeid. NLL tenker at det vil være en kvalitativ styrking av logopedutdanningene i Norge, dersom utdanningsinstitusjonene tar initiativ til å utarbeide en slik felles rammeplan.

NLL informerte om logopedisituasjonen i Norge. Det finnes ingen fullstendig og pålitelig undersøkelse på landsbasis og på kommunenivå som har kartlagt om tilbudet om logopediske tjenester er i forhold til behov hos barn, ungdom og voksne. Basert på spredte lokale undersøkelser, samt erfaring, informasjon og brukerhistorier, kan vi imidlertid anta at det totalt sett er mangel på logopediske tjenester versus behov. Dette kan imidlertid variere fra sted til sted, men i noen kommuner finnes det verken logopeder eller logopedstillinger og heller ingen privatpraktiserende logopeder. Andre kommuner har gjerne logopedtjenester å tilby til barn/ungdom, men ikke til voksne. I noen kommuner er det lange ventelister for å få logopedisk hjelp. NLL har også kjennskap til at det ved enkelte PPT-kontorer unnlates å presisere logopediske behov, slik retningslinjene sier, i sakkyndige rapporter som tilrår spesialundervisning i henhold til §5.1. Slike og lignende situasjoner rundt omkring i landet er ikke tilfredsstillende. De står sterkt i strid med at retten til logopediske tjenester for både barn/ungdom og voksne primært er hjemlet i Opplæringsloven. Logopediske behov som er knyttet til

sykdom og lyte kan etter vurdering også gis av privatpraktiserende logopeder med støtte fra Helfo, men heller ikke slike alternativ er tilgjengelige alle steder. Kort oppsummert kan det antas at det er behov for flere logopeder og logopedstillinger mange steder i landet.

Slik situasjonen er, og på vegne av brukerne, ga NLL klart uttrykk for at det er behov for handling og tiltak fra ulike aktører på ulike nivå for å bedre logopedisituasjonen og utjevne forskjeller i landet vårt. Det er blant annet behov for en klargjøring og presisering av kommunenes ansvar for å tilby logopediske tjenester. Det er behov for en systematisk og fullstendig kartlegging av logopedisituasjonen i hele landet på kommunenivå. Det vil gi nyttig informasjon for videre planlegging av både nasjonale og regionale logopediske tilbud, samt utdanningsbehov. Det er også behov for samarbeid mellom Kunnskaps- og Helsedepartementet for å avklare ansvarsforhold vedrørende ulike logopediske tjenester, og for å forhindre at personer med behov for og rett til slike tjenester 'havner mellom to stoler'.

Det var svært positive tilbakemeldinger fra deltakerne etter årets Utdanningskonferanse. For mer informasjon fra konferansen, henvises det til eget referat som legges ut på NLLs nettsted.

Stortingsmelding 18 (2010-2011) *Læring og fellesskap* har ført til at mange sider ved utdanningssektoren er blitt vurdert. Ekspertutvalget i spesialpedagogikk som ble utnevnt sist høst skal levere sin innstilling høsten 2013 fordi (sitat):

«For å nå målet om tilpasset opplæring for alle, og for at også barn, unge og voksne med særlige behov skal kunne få tidlig hjelp og tilpasset opplæring i tråd med opplæringsloven, må samfunnet sikres nødvendig spesialpedagogisk spisskompetanse på små og store fagområder også i framtiden. Ekspertgruppens arbeid skal resultere i kunnskapsbaserte anbefalinger til myndigheter, utdanningsinstitusjoner og fagmiljøene for øvrig om hvordan vi kan oppnå dette.»

Dette er et viktig komplement til spesialpedagogikken. I diskusjoner om *retten til spesialundervisning* har mange uttalt at spesialpedagogikken ikke er så viktig. Vi som arbeider med

Elisabeth Berg

Leder

NORSK
LOGOPEDLAG

nll.norsklogopedlag@gmail.com

barn med spesielle behov, ser at spesialpedagogisk kunnskap er viktig. Vi ser også at spisskompetansen logopedi lett kan bli borte hvis det ikke er et bevisst fokus på når det er behov for logopedisk hjelp og at logopeden må være tilgjengelig i brukernes dagligliv.

Det er sjelden at spesialpedagogikken får et så viktig fokus. Ekspertgruppens arbeid vil forhåpentligvis gi viktige rettesnorer langt fram i tid. Derfor er det særs viktig for logopedlaget å spille gode og fremtidsrettede meninger inn til gruppen. Vi er glade for at utvalgets sekretær så nytten av å være med på Utdanningskonferansen vår i januar, og at han uttrykte et spesielt ønske om dialog og innspill fra NLL. Det er ikke mange «faste» arenaer der spesialpedagogikkens utvikling diskuteres. I februar, når dette skrives, arbeider styret med et skriftlig innspill til ekspertgruppen. Det er mange viktige sider å spille inn, men for styret er det viktig at logopediens utvikling ses i et internasjonalt perspektiv med krav til faglighet, kompetanse og etikk. Innspillet vil bli tilgjengelig på nettsidene våre slik at dere kan gå dypere inn i innholdet der.

En representant fra NLL, to representanter fra Privat Utvalg, 3 representanter fra Helfo Tønsberg og 3 representanter fra Helsedirektoratet sentralt hadde et møte i Helsedirektoratet den 31.01.13. Intensjonen med møtet var å diskutere konkrete problemstillinger som har oppstått etter endringen av rutinene i 2009. Etter endringen i 2009 må alle voksne som trenger logopedhjelp henvises til kommunen, man kan ikke lenger henvises til private logopeder som jobber spesielt med for eksempel stamming eller stemmевansker. Hvis kommunen ikke kan yte den hjelpen brukeren har krav på, må de skrive et avslag. Avslaget fra kommunen, samt en rekvisisjon fra en spesialist, utløser rettigheter i forhold til å få dekket privat logopedhjelp fra Helfo. Denne saksgangen tar ofte lang tid, og skaper stor frustrasjon hos bruker. I tillegg skaper det mye ekstra arbeid for logopedene, som ofte blir et bindeledd mellom bruker og kommunen. I tilfeller hvor behandlingen bør iverksettes raskt, som f.eks. ved svelgvansker, afasi og stemmевansker, må bruker ofte vente uforholdsmessig lenge før hjelpen kan igangsettes. I møtet ble det diskutert hvordan dette kan gjøres mer effektivt, og Helfo ønsker å jobbe konkret med dette fremover.

Vi tok også opp logopeders erfaring med ulik praksis hos saksbehandlere i Helfo, når det gjelder behandling av innsendte søknader om dekning av logopedhjelp. Flere steder opplever private logopeder at brukere med rett til logopedhjelp får avslag fra både kommunen og Helfo. NLL mener at henvisende spesialist må vite best i forhold til den behandlingen brukeren trenger. Det gjelder spesielt saker knyttet til stemmевansker. Helfo skulle se nærmere på sine rutiner i forhold til dette. Grensegangen mellom opplæring og helse ble også diskutert. Helfo foreslo at dette må drøftes videre med

Utdanningsdirektoratet, og vil ta initiativ til et møte med dem i nærmeste fremtid. Møtet med Helsedirektoratet var vellykket og NLL har en god dialog med direktoratet. Det er allerede avtalt at dialogen om dette skal følges opp videre i tiden fremover.

Styret har også fått en annen invitasjon fra Helsedirektoratet. Denne gangen gjelder invitasjonen følgende:

«Helsedirektoratet er i oppstartsfasen i arbeidet med å utvikle veileder til forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator. I den forbindelse har vi gleden av å invitere deres organisasjon til å utnevne en representant til arbeidets referansegruppe. Vi ønsker at referansegruppen bidrar med å:

- Forankre arbeidet i respektive organisasjoner
- Delta i arbeidet med å definere brukergruppen og behov knyttet til veilederen
- Spille inn på problemstillinger prosjektet har behov for å drøfte

Styret har allerede funnet en solid representant fra NLL til denne gruppen. Arbeidet starter i februar 2013 og skal være ferdig i januar 2014.

Styret er opptatt av at nettsidene våre kan bli en viktigere faktor i dialogen innad i logopedlaget, og ut mot verden. Dessverre har vi i styret per i dag ikke mulighet til å drifte et «intranett» i tillegg til nettsiden. Alle regionslag har sin egen nettside, og disse sidene formes og forandres i samarbeid med nettansvarlig innenfor de tekniske rammene som er avtalt med leverandøren. Noen regionslag er flinke til å følge opp siden(-e) sine. Andre sider kan forbedres betraktelig uten særlig innsats. Det er en krevende og viktig jobb å kvalitets-sikre det som legges ut, og nettansvarlig kan ikke gjøre dette på egen hånd. Det er dere som skal bestemme innholdet. Gamle eller nye i regionslagsstyrene,- nettansvarlig ønsker innspill.

Alle utvalg og råd er bedt om å gjennomgå den informasjonen på nettet som gjelder deres område. Forhåpentligvis bidrar det til en del gode forandringer i nærmeste framtid.

Nå ser vi i styret fram til fine dager i Oslo i begynnelsen av mars. Mellomårskonferansen og vinterkurset er hver for seg med på å styrke det logopediske fagfellet og det logopediske samholdet. Vi gleder oss til å treffe medlemmer i NLL som skal delta på kurs eller konferanse i mars.

*For styret i NLL
Elisabeth Berg, Leder*